

Förordning om informationssystem för jordbrukets hållbarhet 2021/22:FPM113

Näringsdepartementet

2022-08-16

Dokumentbeteckning

COM(2022) 296

Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om ändring av rådets förordning (EG) nr 1217/2009 vad gäller omvandling av informationssystemet för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter till ett informationssystem för jordbruksföretagens hållbarhet

Sammanfattning

Den 22 juni 2022 presenterade kommissionen en ändring av rådets förordning (EG) nr 1217/2009 vad gäller omvandling av informationssystem för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter till ett informationssystem för jordbruksföretagens hållbarhet.

Förordningen innebär en ökad insamling av statistik vad gäller jordbruksföretagens övergripande hållbarhet, inklusive miljödata kopplade till mark, luft, vatten och biologisk mångfald samt uppgifter som omfattar jordbrukets sociala dimension.

Regeringen är i grunden positiv till att statistikinsamlingen utvecklas. Statistikinsamling är av betydelse för arbetet med att utveckla en hållbar livsmedelskedja och för att kunna följa upp och utvärdera den förda politiken. Regeringen anser samtidigt att det är viktigt att ökade kostnader för myndigheter och jordbrukare vägs mot nyttan med en utvecklad statistikinsamling. Regeringen anser därför att utvidgningen av statistikinsamlingen bör begränsas till de delar som är centrala för att följa upp utvecklingen av en hållbar livsmedelsproduktion.

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen föreslår att den grundläggande rättsakten om informationssystem för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter (ISJR) (rådets förordning (EG) nr 1217/2009) bör ändras i enlighet med kommissionens meddelande den 20 maj 2020 Från jord till bord-strategin för ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem och dess handlingsplan till ett informationssystem för jordbrukets hållbarhet, ISJH. Kommissionen framför att ISJR är en unik källa till mikroekonomiska uppgifter och redovisningsuppgifter som genereras varje år från mer än 80 000 jordbruksföretag i EU.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen föreslår att förordningens ändamål vidgas till att, utöver nuvarande skrivningar, om ekonomi och produktion, också innehålla uppgifter om jordbruksföretagets övergripande hållbarhet, inklusive miljödata kopplade till mark, luft, vatten och biologisk mångfald samt uppgifter som omfattar jordbrukets sociala dimension.

Kommissionen föreslår ett gemensamt identifikationsnummer som är detsamma som är tänkt att införas också för till exempel Integrerat Administrations- och Kontroll System (IAKS) kopplat till jordbrukarstöd samt i manualen för integrerad jordbruksstatistik (IFS) vid Eurostat. Kommissionen anser att skrivningarna om sekretess och anonymisering innebär att dessa kommer bibehållas/säkerställas. Identifikationsnumren kommer inte att kunna användas för att kontrollera det enskilda företaget. I förordningen vill kommissionen också säkerställa att man inom medlemsländerna ska kunna hämta in uppgifter från andra register.

Kommissionen föreslår att företag som är utvalt ska lämna uppgifter, något som tidigare var frivilligt. Kommissionen har motiverat förändringen med att den kan underlätta för medlemsländer att samla in uppgifter.

Kommissionen föreslår en ökad finansiering för den utökade datainsamlingen och speciell finansiering för ad-hoc undersökningar samt ett utökat bidrag till medlemsstaterna för att omfatta alla tre hållbarhetsdimensioner.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Gällande svenska regler är lagen (2001:99) om den officiella statistiken och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken, förordning (2009:1464) med instruktion för Statens jordbruksverk (15a§). Dessa regler kommer att påverkas som en följd av den nya lagstiftningen.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget till förordningsändring innebär en utvidgning och ändring av det nuvarande tillämpningsområdet genom att:

- (1) differentiera budgetarna för regelbundna och särskilda undersökningar,
- (2) möjliggöra finansiering av inrättandet och moderniseringen av medlemsstaternas system för insamling av ISJH-uppgifter och it-justeringar av dem,
- (3) uppmuntra jordbruksföretagens deltagande genom att tillåta medlemsstaterna att fördela avgifterna på ett annat sätt i förhållande till jordbruksföretagets standardresultatvärde,
- (4) låta medlemsstaterna fastställa incitament för att uppmuntra jordbrukarnas deltagande i informationssystemet genom till exempel ekonomiskt bidrag till jordbrukarna.

Totalt uppgår ISJR-budgeten för 2022 till 16,7 miljoner EUR. ISJH:s budget föreslås öka för att täcka de ovannämnda utvidgningarna av tillämpningsområdet. Eftersom det slutliga beloppet i hög grad beror på sekundärrättens utformning kan beloppet inte bedömas i detta skede.

Budgetkostnader i Sverige

Förslaget innebär på sikt en kraftigt utökad datainsamling, tillsammans med en utökad satsning att föra ut resultaten för rådgivning och jämförelse. För närvarande kostar undersökningen cirka 10 miljoner kronor varav en del består av en ersättning till deltagande företag.

Kostnadsökningen kan inte bedömas i detta skede eftersom den sekundära lagstiftningen ej föreligger. Eventuella ökade kostnader ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95FiU5, rskr. 1994/95:67).

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen är i grunden positiv till att statistikinsamlingen utvecklas. Statistikinsamling är av betydelse för arbetet med att utveckla en hållbar livsmedelskedja. Det är dock viktigt att utvidgningen av insamlingen begränsas till de delar som är centrala för att följa upp utvecklingen av en hållbar livsmedelsproduktion. Regeringen bedömer därför att vidare analys behövs av vilken data som är central, och att nyttan med ökad statistikinsamling måste vägas mot kostnaden så att inte lagstiftningen leder

till oproportionerliga insatser för myndigheter och företag. Regeringen anser att det bör vara möjligt för medlemsstaterna att välja om det ska vara obligatoriskt för företag att lämna uppgifter.

Sverige bör verka för att ökade kostnader för den nationella budgeten begränsas. Sverige bör även verka för att de ökade kostnaderna för EU-budgeten begränsas och för att eventuella kostnadsökningar ska ske inom omprioriteringar inom berörd rubrik i den fleråriga budgetramen.

Regeringen anser att frågor om att säkerställa sekretess för enskilda är viktig och bör tydliggöras tidigt vid genomgången av förslaget.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Många medlemsstater är övergripande positiva till ansatsen att utveckla statistikinsamlingen. Några frågor som flera medlemsstater anser vara viktiga i den fortsatta diskussionen är den administrativa bördan och behovet av ytterligare finansiering. De finns olika uppfattning om förslaget att göra deltagande till ett obligatorium.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

EU-kommissionen anser att förändringen är viktig för att stärka rådgivning, uppföljning och en utveckling mot en ökad hållbar livsmedelskedja. Europaparlamentets ståndpunkt är inte känd.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har ännu inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 43.2 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen utgör den rättsliga grunden för de bestämmelser som är nödvändiga för att uppnå målen för den gemensamma jordbrukspolitiken.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anför att subsidiaritetsprincipen gäller, eftersom förslaget inte omfattas av EU:s exklusiva behörighet.

ISJH, som grundar sig på det väletablerade ISJR-informationssystemet, kommer att vara ett användbart och effektivt verktyg som gör det möjligt för EU att bidra till målen för den gemensamma jordbrukspolitiken och göra ekonomiska, miljörelaterade och sociala uppgifter och information på jordbruksföretagsnivå tillgängliga för medlemsstaterna och EU. Liksom ISJR

kommer ISJH att tillhandahålla en gemensam och harmoniserad undersökning för att samla in uppgifter på gårdsnivå och göra uppgifter jämförbara på EU-nivå.

De viktigaste kriterierna för ISJH-uppgifter (inbegripet ekonomiska, miljörelaterade och sociala) är konsekvens och jämförbarhet. Medlemsstaterna kan inte uppnå den enhetlighet och jämförbarhet som krävs utan en tydlig europeisk ram, dvs. EU-lagstiftning, som fastställer gemensamma definitioner, rapporteringsformat och kvalitetskrav.

Kommissionen menar att förslaget är förenligt med proportionalitetsprincipen då det säkerställer kvalitet på och jämförbarheten hos informationssystemet för jordbruksföretagens hållbarhet vad gäller ekonomiska, miljörelaterade och sociala uppgifter.

Regeringen delar kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget presenterades i den särskilda jordbrukskommittén den 11 juli och medlemsländerna ombads lämna in preliminära kommentarer under sommaren. Ett offentligt samråd kommer att öppnas i september. Det tjeckiska ordförandeskapets målsättning är en lägesrapport eller allmän inriktning vid rådsmöte i december 2022. EU-kommissionen målsättning är att förslag till sekundärlagstiftning ska kunna presenteras i början av 2023 och att regelverket ska vara klart 2023/24 och en första datainsamling enligt det nya regelverket ska kunna göras 2025.

4.2 Fackuttryck/termer

ISJR Informationssystem för jordbruksföretagens redovisningsuppgifter

ISJH Informationssystem för jordbruksföretagens hållbarhet